

Lantbruket för Sverige framåt

NÄRODLAD
POLITIK

Centerpartiet

Svenska bönder sliter hårt för att producera hållbar och säker mat med höga krav på djurhållning och miljöhänsyn. De håller landskapen öppna och skapar viktiga jobb på landsbygden. Men sommarens torka har gjort att det svenska lantbruket befinner sig i kris. Varje dag utan regn gör att situationen blir svårare. Torkan har gjort att många fått se sina skördar torka bort. Skördarna som finns kvar ser ut att bara bli en bråkdel av vad de brukar vara. Det gör att det också råder brist på foder och många bönder är oroliga för att de ska behöva slakta sina djur i förtid. Slaktköerna är redan långa.

Livsmedelsförsörjningen handlar också om vår säkerhet. Vi måste alla ha mat för att överleva och fungera. Det gör också att vi måste göra vad vi kan för att förbättra situationen för landets bönder.

Situationen är allvarlig. Den är akut. Det krävs krafttag för att säkerställa ett livskraftigt lantbruk i hela landet. Vi behöver agera kraftfullt både på kort och på lång sikt men det absolut viktigaste är att bönderna snabbt kan få hjälp att klara den akuta situationen.

Centerpartiet presenterar därför en satsning på över 5 miljarder över tre år för att stärka lantbruksföretagen och för att skapa bättre förutsättningar för ett konkurrenskraftigt svenskt lantbruk.

Stärkt likviditet i lantbruksföretagen – 5,3 miljarder kronor

Den ekonomiska situationen för många lantbrukare är akut. Det krävs därför kortsiktiga åtgärder för att lösa den akuta situation som uppkommit bland annat till följd av torkan. Centerpartiet satsar därför över fem miljarder kronor på bland annat kompensationsstöd, kraftigt sänkta slakteriavgifter, transportbidrag för foder, förändrade skatteregler och snabbare utbetalning av stöd. Vi vill också lämna in en statsstödsansökan till EU-kommissionen parallellt med de akuta åtgärderna.

Generellt stöd till lantbruk med ko, nöt och lamm samt växtodling – 1,8 miljarder kronor

Lantbruken som drabbats av torkan och särskilt de företagen med djurhushållning har enorma utmaningar. Foder saknas och risken för slakt finns samtidigt som slakteriernas köer växer för varje dag. De satsningar som regeringen presenterat är bra, men inte tillräckliga. Centerpartiet dubblar därför regeringens kompensation per vuxet djur från 375 kronor till 750 kronor. Regeringen avvaktar med stöd till Sveriges växtodlare trots att krisen även för dessa är stor p.g.a. torkan.

Växtodlingen är oerhört viktig inte bara för den svenska livsmedelsförsörjningen. Ungefär 20 % av det vi odlar blir livsmedel, 70 % foder och resten kan gå till utsäde, bränsle, sprit, energi och miljövänlig ersättning till exempelvis olja i plasttillverkning. Det finns 20 000 växtodlare i Sverige och deras odling upptar cirka 7% av Sveriges landareal. För att även växtodlare ska få stöd redan under 2018 lägger Centerpartiet ytterligare 200 miljoner kronor specifikt för växtodling. Detta är utöver kompensationen på 600 miljoner baserat på nötkreatur. Totalt således 800 miljoner i kompensation. Detta ska jämföras med regeringens förslag som är på 400 miljoner men där inget stöd för växtodlare ingår under 2018. Totalt lägger Centerpartiet redan nu medel fram till 2020 för att lantbrukare med djurhållning och växtodlare ska veta att det finns trygghet. 800 miljoner kronor för 2018, 760 miljoner kr för 2019 och 250 miljoner för 2020.

Lämna in en statsstödsansökan till EU-kommissionen – 2,25 miljarder kronor

I nuläget har vi inte hela bilden över torkans konsekvenser. Uppfinningsrikedomen har varit stor bland lantbrukarna och många tillfälliga och kostsamma lösningar har varit nödvändiga. Stängsling av skog för bete, borrning av nya brunnar när de gamla sinar, slangar och annat material som man varit tvungen att köpa in för att nämna några exempel. Det är därför viktigt att Sverige parallellt med de akuta åtgärder som är möjliga inom ramen för EU:s regelverk även lämnar in en ansökan till kommissionen om att kunna ge statsstöd i större omfattning. Centerpartiet reserverar 2,25 miljarder för detta under tre år.

Sänkta kontrollavgifter för slakterier – 160 miljoner kronor

Många lantbrukare går på knäna och kan tvingas slakta sina djur för att de inte ska svälta. Men slakterierna har köer som sträcker sig till 2019. Slakteriköerna kommer att fortgå långt in på nästa år. Centerpartiet lägger 80 miljoner 2018 och 80 miljoner 2019 för att sänka slakteriavgifterna.

Höjd återbetalning av dieselskatt – 770 miljoner kronor

Regeringen har genomfört en marginell nedsättning av dieselskatten, denna nedsättning är dock alldeles för liten. Därutöver driver den rödgröna regeringen införandet av en kilometerskatt som kommer drabba lantbruksföretagen hårt. I praktiken kommer regeringens kilometerskatt radera ut den kompensation som föreslås. Centerpartiet har tidigare presenterat att vi vill höja återbetalningen av dieselskatten med 50 öre. Det väntas medföra lägre skatteintäkter om 190 miljoner kronor år 2018 och 290 miljoner kronor per år därefter.

Transportbidrag för foder – 50 miljoner kronor

Inom lantbruket nyttjar man på många platser nu varenda reserv av foder som finns tillgänglig. Detta innebär att det blir aktuellt med avsevärt mycket längre transporter än vanligt. Detta sätter stark ekonomisk press på redan pressade lantbrukare. Centerpartiet vill därför införa ett tillfälligt transportbidrag på 50 miljoner kronor under 2018.

Stärkt likviditet genom förändrade skatteregler – 150 miljoner kronor

Centerpartiet föreslår att lantbruk som bedrivs som aktiebolag ska kunna ompröva sina deklarationer 6 år tillbaka, vilket redan idag är möjligt för enskilda näringsidkare, för att på så sätt kunna ändra sina deklarationer och frigöra resurser genom att skjuta upp skatten. Vi vill även att dagens anståndsregler, som normalt gäller 1-2 månader vid ekonomiska problem företaget ej kunnat påverka, ska ändras till 1 år för företag inom berörda näringar. Reformerna innebär att statens intäkter förskjuts i tiden.

Förenkla lantbrukens skatteadministration – 30 miljoner kronor

Lantbruken måste och ska också i detta läge fokusera fullt ut på sin verksamhet. De ska inte behöva ägna tid åt kontroller och långa handläggningstider. Därför lägger vi 10 miljoner kronor de kommande tre åren för att förstärka Skatteverkets resurser att hantera information till och handläggningen av lantbrukarnas deklarationer.

Mer pengar till Jordbruksverket för snabba stödutbetalningar – 90 miljoner kronor

Många som verkar inom de gröna näringarna är småföretagare med små marginaler och begränsad likviditet. Det är därför avgörande att myndigheters agerande, exempelvis när det gäller stödutbetalningar, är tydligt och förutsägbart. Mot bakgrund av detta ser Centerpartiet allvarligt på att Jordbruksverket har misslyckats med att i tid betala ut de ersättningar som bönderna har rätt till. En stor del av ansvaret faller på regeringen, som inte gett förutsättningar för ansvarig myndighet att sköta sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt. För att Jordbruksverket ska kunna säkra snabba stödutbetalningar till de svenska bönderna avsätter Centerpartiet 30 miljoner kronor per år de kommande tre åren.

Ett långsiktigt konkurrenskraftigt svenskt lantbruk – 185 miljoner kronor

Centerpartiet är det parti som såväl historiskt som idag tydligast driver på för att långsiktigt stärka konkurrenskraften för det svenska lantbruket. Det handlar om bättre konkurrensvillkor, sänkta kostnader och minskat regelkrångel. Det är helt nöd-

vändigt att stärka svenskt lantbruk på sikt. Svenska bönder behöver ha konkurrenskraftiga villkor för att kunna fortsätta producera hållbar mat och minska sårbarheten i livsmedelskedjan. Centerpartiet har tidigare presenterat en livsmedelsstrategi med 90 förslag, i syfte att stärka den svenska livsmedelskedjan, göra det enklare att driva företag, ställa om till en grönare produktion och förbättra djurhållningen.

Det är med starka och livskraftiga livsmedelsföretag visionen om en ökad livsmedelsproduktion kan nås. Det är nödvändigt för vår nationella säkerhet, för en levande landsbygd och för jobb och tillväxt i hela landet. Svenskt jordbruk är ett föredöme när det kommer till att ta ansvar för djur och natur. Vi kan ligga i framkant att hitta och kommersialisera de affärsmöjligheter som finns, både i Sverige och i världen när det gäller hållbar och innovativ mat.

De förslag Centerpartiet tidigare presenterat, bland annat kring sänkta kostnader, såsom sänkta arbetsgivaravgifter, och minskat regelkrångel för det svenska lantbruket är viktiga för att långsiktigt stärka konkurrenskraften. Vi har politiken för att öka livsmedelsproduktionen och för att säkra en god djurhållning. Vi har förslagen som värnar våra öppna landskap och som kan få fram nya, gröna, innovationer inom lantbruket. Vi har det ledarskap som krävs för att ge bönderna goda villkor, konsumenterna säker och näringsriktig mat och landet en tryggad livsmedelsförsörjning. Men vi vill göra ännu mer. Centerpartiet presenterar därför nya förslag för att ytterligare stärka konkurrenskraften i det svenska lantbruket.

Grön omställning inom lantbruket – 125 miljoner kronor

Centerpartiet vill se ett fossilfritt jordbruk och skogsbruk. Därför vill vi att den gröna omställning som pågår inom lantbruket går fortare. Redan idag görs stora framsteg inom den gröna omställningen, genom bland annat förnybara drivmedel och projekt med omställningspremier för arbetsmaskiner. Tyvärr har den omställning som påbörjats stannat av på grund av avsaknad av långsiktiga och stabila spelregler för svenska biodrivmedel. Det är därför en prioriterad fråga för Centerpartiet att arbeta med de betydande hinder som finns för att den riktigt stora omställningen ska kunna komma igång. Det måste löna sig för lantbrukare att tanka fossilfritt.

Centerpartiet vill därför införa ett utökat stöd för lantbrukare som tankar minst 85 procent förnybart på 2 kronor per liter. Det beräknas medföra en kostnad på 50 miljoner kronor 2018. Centerpartiet vill även se ytterligare åtgärder som sänkta kostnader, regelförenklingar och satsningar på forskning och utveckling till förnybara drivmedel. Centerpartiet föreslår därför att stödet till forskning om miljövänliga bränslen inom jordbruket ökas med 25 miljoner kronor per år.

Prioritera och öka antalet landsgodkännanden – 30 miljoner kronor

För att kunna exportera livsmedel och jordbruksprodukter till länder utanför EU är grundförutsättningen för ett handelsavtal att lands- och anläggningsgodkännanden finns. För animaliebaserade produkter krävs ofta tredje landsgodkännanden, vilket innebär att det exporterande landets produkt godkänns av det importerande landet. Förhandlingar om godkännande kan ta lång tid, ibland år. Både Livsmedelsverket och Jordbruksverket har i uppdrag att arbeta för fler landsgodkännanden och när Centerpartiet satt i regeringen ökade anslagen för detta. Det har resulterat i flera nya exportmarknader. Livsmedelsverket menar nu att ökade resurser är nödvändiga för att minska handläggningstiderna, för att upprätthålla dagens exportmarknader och för att kunna arbeta mer proaktivt med exportsatsningar. För att öka antalet landsgodkännanden satsar Centerpartiet 30 miljoner under en treårsperiod.

Placera livsmedelsattachéer på strategiskt viktiga marknader för svensk livsmedelsexport – 30 miljoner kronor

Livsmedelsattachéer har visat sig vara effektiva för att stärka marknadsföringen och bedöms vara viktiga för att öka tillträdet till nya exportmarknader. Livsmedelsattachéer vid prioriterade ambassader kan påskynda landsgodkännanden och export genom att de har god kännedom såväl om den svenska marknaden och det svenska samhället som om det aktuella landet, dess kultur, marknad och myndighetsstruktur. Sedan hösten 2014 finns det ett lantbruksråd vid ambassaden i Peking som bedöms vara en strategiskt viktig exportmarknad. Enligt Konkurrenskraftsutredningen (SOU 2015:15) bedöms utplacering av livsmedelsattachéer på strategiskt viktiga marknader kräva resurser motsvarande en årsarbetskraft per marknad. Centerpartiet vill se fler lantbruksråd på strategiskt viktiga marknader och satsar därför 30 miljoner de kommande tre åren.

Övriga åtgärder för att stärka konkurrenskraften inom lantbruket

Utöver de satsningar som presenterats vill Centerpartiet införa fler åtgärder för att stärka det svenska lantbruket. Nedan presenterar vi några av de förslag som vi vill genomföra.

Avbryta planerna på en kilometerskatt

Regeringen presenterade i sitt krisstöd till lantbruket en satsning som skulle innebära att varje gård i snitt får 60 000 kronor per år. Samtidigt har regeringen aviserat en kilometerskatt som kommer innebära en ökad kostnad på 50 000 kronor per mjölkgård och år enligt LRF. Då ska man komma ihåg att kostnaderna för transporter inom gården inte är medräknade. Det innebär att i princip hela krisstödet kommer att gå till att betala regeringens planerade kilometerskatt. Regeringens kilometerskatt är inte rätt sätt att stärka konkurrenskraften för lantbruksföretagen, speciellt inte när lantbruket står inför en svår ekonomisk situation.

Lantbruket och livsmedelskedjan måste få en större roll i klimatanpassningsarbetet

Riksdagen har under våren berett regeringens förslag till nationell strategi för klimatanpassning. Det är viktigt att vi nu har en sådan strategi på plats men det kommer vara avgörande hur denna implementeras och utvecklas framöver. Denna torka gör det uppenbart att lantbruket och livsmedelskedjan måste få en stor plats i detta strategiska arbete så att samhället också långsiktigt planerar för att kunna hantera mer extrema väder framöver.

Utreda uppbyggnad av spannmåslager och utsädeslager

För att säkra fodertillgången framöver vill Centerpartiet att en lämplig myndighet, exempelvis MSB, utreder möjligheterna att bygga upp ett spannmåslager och utsädeslager.

Undersök skördeskadeförsäkring med en statlig grundplåt tillsammans med försäkringsbranschen

För att säkra framtida kriser vill Centerpartiet undersöka möjligheterna till ett statligt bottenbelopp tillsammans med försäkringsbranschen.

Det offentliga Sverige måste i sina livsmedelsupphandlingar leva upp till de krav som Sverige också har på sina lantbrukare

För att främja arbetet som de svenska lantbrukarna gör måste det offentliga köket ställa krav i sina upphandlingar som motsvarar svensk standard för djurskydd och miljöhänsyn.

Sammanfattning förslag

<i>Centerpartiets reformförslag</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Stärkt likviditet i lantbruksföretagen			
Generellt stöd till lantbruk med ko, nöt och lamm samt växtodling	800	760	250
Lämna in en statsstödsansökan till EU-kommissionen, reserverade medel i statsbudget	1 000	1 000	250
Sänkta kontrollavgifter för slakterier	80	80	0
Höjd återbetalning av dieselskatt	190	290	290
Transportbidrag för foder	50	0	0
Stärkt likviditet genom förändrade skatteregler	50	50	50
Förenkla lantbrukens skatteadministration	10	10	10
Mer pengar till Jordbruksverket för snabba stödutbetalningar	30	30	30
Stärk konkurrenskraften inom lantbruket på lång sikt			
Grön omställning inom lantbruket	75	25	25
Prioritera och öka antalet landsgodkännanden	10	10	10
Placera livsmedelsattachéer på strategiskt viktiga marknader för svensk livsmedellexport – 30 miljoner	10	10	10
Övriga åtgärder för att stärka konkurrenskraften inom lantbruket			
Avbryta planerna på en kilometerskatt			
Lantbruket och livsmedelskedjan måste få en större roll i klimatanpassningsarbetet			
Utred uppbyggnad av spannmålslager och utsädeslager			
Undersök skördekadeförsäkring med en statlig grundplåt tillsammans med försäkringsbranschen			
Det offentliga Sverige måste i sina livsmedelsupphandlingar leva upp till de krav som Sverige också har på sina lantbrukare			
Total kostnad	2305	2265	925

